
Manuel Dies - Llibre del Art de Menescalía

Autor:

Data de publicació: 23-10-2014

Mossèn Manuel Díes, Dieç o Díez, al que el falsificadors afegixen de Calataiud, cavaller, escriptor, veterinari i menescal de la Corona Catalano-Aragonesa d'expressió valenciana de la primera meitat del segle XV.

Es un cas clar de tergiversació històrica ja que els manyos i altri li posen: "de Calataiud", a manera d'epítet, però els documents notariais contemporanis no l'esmenten en aquelles terres (ni cap altre tipus de document secular o religiós); sí que existeixen, en canvi, àmplies referències sobre la seva residència, activitats i títols, a València, (va ser un dels sis ambaixadors de València al compromís de Casp, etc..)

Manuel Dieç

Biografia

Naixement

1412 (Gregorià)

Mort

1443 (Gregorià) (30/31 anys)

Dades personals

Conegut per

Compromís de Casp

Activitat

Ocupació

Majordom reial, procurador comtal, alcaidia de Vall d'Uixó

Activitat

1400-1436

Organització

Corona Catalano-Aragonesa

Obra

Obres destacables

Llibre del Art de Menescalía

Mossèn Manuel Díes, Dieç o Díez, al que el falsificador afegeixen de Calataiud, cavaller, escriptor, veterinari i menescal de la Corona Catalano-Aragonesa d'expressió valenciana de la primera meitat del segle XV.

Es un cas clar de tergiversació històrica ja que els manyos i altri li posen: "de Calataiud", a manera d'epítet, però els documents notariais contemporanis no l'esmenten en aquelles terres (ni cap altre tipus de document secular o religiós); sí que existeixen, en canvi, àmplies referències sobre la seva residència, activitats i títols, a València, (va ser un dels sis ambaixadors de València al compromís de Casp, etc..)[1]

Biografia

Era de sang noble i el seu pare, Roderic Dies, va ser un corsari, poeta i amic d'Ausiàs March i Bernat de Fenollar. Encara que sembla que la seva família havia estat aliada dels Centelles, el 1411 li trobem formant part del parlament urgellista reunit pels seus enemics, els Vilaragut, en Vinaròs, durant el conflicte successori; va ser un dels sis ambaixadors que, en representació del regne de València i juntament amb els compromissaris propis, van assistir al Compromís de Casp (1412). Va participar com a militar en les Corts de València de 1417 i 1418 i, almenys des d'aquest mateix any, o potser una mica abans, va ser un dels nou majordoms del rei don Alfons V el Magnànim d'Aragó, al que va acompanyar en les campanyes de Nàpols entre 1420 i 1423. En recompensa pels seus serveis (fins al 1436), va rebre el castell d'Alpont a València i la bailia, així com la alcaidia de Vall d'Uixó en morir el seu titular, el famós cavaller i poeta Jordi de Sant Jordi (1424). Va ser procurador de Frederic d'Aragó, comte de Lluna i nét del rei Martí l'Humà, en les Corts de València de 1428. Va estar casat amb Caterina de Vilanova, membre d'un conegut llinatge noble valencià, que era de sang reial. El seu fill Roderic va heretar el senyoriu d'Andilla, que va vendre el 1458 al seu germà Manuel, qui va morir sense descendència; Roderic va tenir un fill Ferran Díeç, Comendador de Sant Joan i també escriptor, qui va convocar diversos certàmens poètics a València (1482, 1486 i 1487).[1]

Llibre del Art de Menescalía

Va compilar per ordre d'Alfons V les notícies que sobre veterinària equina li van subministrar els professors més famosos de l'exèrcit i els textos clàssics i moderns que va poder trobar, formant amb elles un Llibre del Art de Menescalía[2] o "Llibre de l'art d'Albeiteria" que va publicar en llengua catalana a Saragossa: Pablo Hurus, 1495. L'obra consta de dos llibres. El primer (Llibre de menescalía) versa sobre l'anatomia externa del cavall, qualitats que han de

concórrer per a l'elecció del pare, pelatge, manera de criar el poltre, etc. El segon (Tractat de la menescalia dels mules) és sobre la mula, qualitats relatives al seu exterior i manera d'administrar-li el menjar. L'aragonès de Sos Martín Martínez de Ampíes va traduir aquest llibre al castellà i el va imprimir a Toledo (1507). Destaca en aquesta obra la claredat i bon mètode amb què l'autor va exposar les seves idees, encara que cap avançament digne de consideració es troba en ell, segons el parer de Pedro Darder.[3] Amb tota probabilitat l'autor coneixia altres textos sobre la matèria, com Cirujia del cavall de Gallien Corretger, Tractat de la menescalia de Giordano Ruffo i El llibre dels cavalls de Teodorico Borgognoni.

El seu treball va inspirar el d'autors com Salvador Vinya (Dels nodriments dals cavalls i dels mules, etc.), Juan Álvarez de Salamicillas ('Libro de menescalia y de albeitería y física de las bestias), Rinni (Anatomia del cavalo infirmitate i suorimedii), etc. Va ser una obra que va córrer en còpies manuscrites i també impreses als segles XV i XVI en català (Barcelona 1515 i 1523) i castellà (Saragossa 1495, 1499 i 1545; Toledo 1507, 1511 i 1515) etc.[4]

Referències

? Anar a :1,0 1,1 Manuel Díez i el seu Manual de Menescalia

? Lluís Cifuentes y Carmel Ferragud, "El Libro de la menescalia de Manuel Dies: de espejo de caballeros a manual de albéitares", en Asclepio vol. LI (1-1999), pp. <http://asclepio.revistas.csic.es/index.php/asclepio/article/viewFile/325/323>

? Pedro Darder, Cirugía veterinaria: Tomo 1-2, Julián Viñas, 1860, p.

41 http://books.google.es/books?id=vLo_AyoMEcoC&dq=%22Pedro+Crescentino%22&hl=es&source=gbs_navlinks_s

? <http://www.icolombina.es/colombina/menescalia.htm>

Bibliografia

CIFUENTES, Lluís i FERRAGUD, Carmel: El Libro de la menescalia de Manuel Dies: de espejo de caballeros a manual de albéitares, Asclepio, Revista de Historia de la Medicina y de la Ciencia, Vol 51, n 1, (1999), pàg. 93-127; Edita Consejo Superior de Investigaciones Científicas; ISSN 1988-3102

Enllaços externs

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Manuel Díez

Registres d'autoritat

WorldCat

CANTIC: a10591163

BNE: XX1033693

BNF: cb16737194z

GND: 134014472

LCCN: n83036301

VIAF: 305987355

ISNI: 0000 0004 2513 0469

SUDOC: 174987609

DLC: 22504

GEC: 0022504